

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Divina Lanberri Elizondo

*Orio, Gipuzkoa
(1937)*

Aurkibidea

Biografia

Orioko Kale Nagusia jaio zen, bost senideren artean bigarren. Eskola nazionalean ikasia, umetatik izan du nortasun handia; maistrari aurre egin eta eskola uztea erabakitzeke adina. Zergatia: doktrina ez zutelako euskaraz ematen. Eskabetxerian lan egindakoa, anaiarekin arraindenda jarri zuen Usurbilen, eta han egin zuen lan erretiroa hartu arte. Ezkondu eta gero ere, Orion bizi izan da.

Zintak

ORI-013

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Eider
- **Data:** 2012-06-06
- **Iraupena:** 46 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

Pasarteak

1. Umetako zereginak eta jolasak

- **Erref:** ORI-013/002
- **Iraupena:** 0:02:26. **Hasi:** 00:03:01. **Bukatu:** 00:05:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Arrain fabrikak

Laburpena:

Ahizpa etxean geratzen zen eta bera eskabetxeriarra joaten zen. Ontziak garbitzea bien artean egiten zuten, txandaka. Anaiak ez zeukaten etxean zereginik egin beharrik. Umetako jolasak: poto-potoka, ezkutaketan, etxo-eta-bertan, zintarekin (zapi-jokoa), uztaiarekin, txarpetan (tortoloxak), kaniketan...

2. Umetako panpina eta pilotak

- **Erref:** ORI-013/003
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 00:05:27. **Bukatu:** 00:06:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Amandreak oparitutako panpina zeukan. Harekin nola jolasten zuen kontatzen du. Pilotak trapuekin egiten zituzten, barruan kanika jarrita.

3. Doktrina euskaraz ez egitearren, eskolatik ospa

- **Erref:** ORI-013/004
- **Iraupena:** 0:03:52. **Hasi:** 00:06:58. **Bukatu:** 00:10:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Eskola nazionalera joan zen, besterik ez zegoelako. Neskek maistra eta mutilek maisua izaten zuten. Doktrina euskaraz ez erakustearren maistrarekin izandako tirabira kontatzen du. Harrezkero, ez zen gehiago joan. Partikularretan hasi zen.

4. Oriko eskabetxeriak

- **Erref:** ORI-013/005
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 00:10:50. **Bukatu:** 00:11:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Arrain fabrikak

Laburpena:

Eskolatik ateratakoan, eskabetxeriara joaten zen. Eskabetxeriak non zeuden, nolakoak ziren eta nolako lana egiten zuten kontatzen du.

5. Eskabetxerako tresnak

- **Erref:** ORI-013/006
- **Iraupena:** 0:01:34. **Hasi:** 00:11:46. **Bukatu:** 00:13:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Arrain fabrikak

Laburpena:

Eskabetxerako erabiltzen zituzten tresnak: sarea, trapu zuria eta labana. Emakumeak aritzen ziren lan hartan. Orduko hiru pezeta jasotzen zituzten.

6. Anginentzat eta kukutxeztularentzat sendagaiak

- **Erref:** ORI-013/009

- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 00:15:55. **Bukatu:** 00:17:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Erremedioak

Laburpena:

Anginak eta kukutxeztula izan zituen umetan. Limoi-urarekin pasatzen zitzaizkion anginak. Kukutxeztularentzat amak egindako jarabea hartzen zuen.

7. Etxean erabiltzen dituzten sendabelarrak

- **Erref:** ORI-013/011
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:17:52. **Bukatu:** 00:19:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Erremedioak

Laburpena:

Pasmo-belarra, mihura, berbena, txanpon-belarra... Nola hartu behar diren azaltzen du.

8. Umetako arropak eta orrazkera

- **Erref:** ORI-013/012
- **Iraupena:** 0:04:40. **Hasi:** 00:19:07. **Bukatu:** 00:23:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Orrazkerak

Laburpena:

Soinekoa eta abarketak janzten zituzten. Jaunartze handia egindakoan jantzi zituen lehenengoz zapatak. Ilean trentzak erabiltzen zituen. Hamar urterekin ilea moztu zioten lehenengoz, ileorde bat egiteko.

9. Moilan igerian bainujantzi eta guzti

- **Erref:** ORI-013/013
- **Iraupena:** 0:02:55. **Hasi:** 00:23:47. **Bukatu:** 00:26:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekek eta uretako jolasak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Ez zuen makilajerik erabiltzen. Hondartzara ez ziren joaten, baina moilara igeri egitera bai. Bainujantzia erabiltzen zuen, aita "bainero" aritzen baitzen Donostian. Igerian ibiltzen ziren.

10. Uretako aparrarekin jolasean

- **Erref:** ORI-013/014
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:26:42. **Bukatu:** 00:28:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekak eta uretako jolasak

Laburpena:

Uretan aparra egoten zen, Tolosako paper-lantegikoa. Harekin jolasean aritzen ziren. Garbitzera garbitokira joaten ziren, hango xaboi pusketak erabiliz.

11. Arropak garbitzera garbitokira

- **Erref:** ORI-013/015
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:28:37. **Bukatu:** 00:29:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

Emakumeak kantari aritzen ziren garbitokian. "Burutakoa" jartzen zuen amak, trapu bat, eta gainean ontzia eramaten zuen arropekin. Balkoian lehortzen ziren arropak.

12. Baporetako sareak zelaietan

- **Erref:** ORI-013/016
- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 00:29:59. **Bukatu:** 00:31:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Aldaketak eta arazoak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Sare-konpontzaileak

Laburpena:

Garai bateko Orio nolakoa zen kontatzen du. Baporetako sareak zelaietan zabaltzen zituzten.

13. Musika banda eta txistulariak plazan

- **Erref:** ORI-013/018
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 00:32:24. **Bukatu:** 00:34:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Kongregazioak
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

Plazan musika bandak jotzen zuen eta hara joaten zen dantzara. Seietatik bederatziak arte izaten zen. Bandak atsedean hartzen zuenean, txistulariek jotzen zuten, soltean aritzeko. Mariaren alabak kongregazioa utzi egin zuen.

14. Arraindegiko lanak

- **Erref:** ORI-013/023
- **Iraupena:** 0:03:21. **Hasi:** 00:38:17. **Bukatu:** 00:41:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:

Koinatuaren familiako arraindegian aritu zen lanean. Ondoren, Usurbilen arraindegia zabaldu zuen anaiarekin. Hogeita bederatzi urte egin zituen han. Eguneroko lanak aipatzen ditu.

15. Arrainaren salerosketa

- **Erref:** ORI-013/024
- **Iraupena:** 0:03:55. **Hasi:** 00:41:38. **Bukatu:** 00:45:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:

Pasaian arraina nola erosten zuten kontaktzen du. Hogeit baina gehiago egoten omen ziren saltzen. Salmenta seietan hasten zen eta hamabietarako bukatzen zen.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2024-05-03

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com